

Birinci Dünya Savaşında Alman Ulk Mizah Dergisi'nde Çanakkale Savaşı Propagandası

Caner ÇAKI¹ ve Abdülhakim Bahadır DARI²

Öz

Alman İmparatorluğu'nda yayımlanan Ulk, Birinci Dünya Savaşında imparatorluğun propaganda aracı olarak hizmet ederek savaş içerisindeki çeşitli mücadeleleri konu almıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri'ne karşı kazandığı Çanakkale Savaşı'nı da konu alan dergi, karikatürleri üzerinden savaşa yönelik çeşitli propaganda mesajları vermiştir. Çalışmada Ulk'un Çanakkale Savaşı'nı konu alan karikatürlerinde ne tür propaganda mesajlarının verildiğinin ve bu propaganda mesajları üzerinden Alman kamuoyunun ne yönde şekillendirilmeye çalışıldığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla William Labov'un Anlatı Çözümlemesi üzerinden göstergebilim yöntemi kullanılarak karikatürlerdeki görsel ve yazılı göstergelerle oluşturulan anlatıların çözümlenmesine çalışılmıştır. Çalışmada karikatürlerde Çanakkale Savaşı bağlamında Osmanlı İmparatorluğu'nun zaferine İtilaf Devletleri'nin ise çaresizliğine odaklanıldığına yönelik bulgular elde edilmiştir. Bu şekilde çalışmada Çanakkale Savaşı'na yönelik propaganda üzerinden Alman kamuoyunda Osmanlı İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri'ne karşı başarıyla mücadele edebileceğine ve savaşın İttifak Devletleri lehine kazanılacağına yönelik mesajların verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Propaganda, Çanakkale Savaşı, Almanya, Karikatür, Mizah

The Gallipoli Campaign Propaganda in the German National Humor Magazine in the First World War

Abstract

Ulk, published in the German Empire, served as a propaganda tool for the empire in the First World War, covering various struggles during the war. The magazine, which also covered the Gallipoli War won by the Ottoman Empire against the Allied Powers, gave various propaganda messages about the war through its cartoons. The study aimed to determine what kind of propaganda messages were given in Ulk's cartoons about the Gallipoli Campaign and in what way the German public opinion was tried to be shaped through these propaganda messages. For this purpose, it was sought to analyze the narratives formed with visual and written signs in cartoons by using the semiotic method through William Labov's Narrative Analysis. In the study, findings were obtained that the cartoons focused on the victory of the Ottoman Empire and the helplessness of the Allied Powers in the context of the Gallipoli Campaign. In this way, it was concluded that through the propaganda regarding the Gallipoli Campaign, messages were given to the German public opinion that the Ottoman Empire could successfully fight against the Allied Powers and that the war would be won in favor of the Central Powers.

Keywords: Propaganda, Gallipoli Campaign, Germany, Cartoon, Humor

Atıf İçin / Please Cite As:

Çakı, C. ve Darı, A. B. (2024). Birinci Dünya Savaşında Alman Ulk Mizah Dergisi'nde Çanakkale Savaşı propagandası. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(4), 1336-1348. doi:10.33206/mjss.1478237

Geliş Tarihi / Received Date: 03.05.2024

Kabul Tarihi / Accepted Date: 19.07.2024

¹ Dr. Öğr. Üyesi. - Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Mucur MYO, caner_caki@hotmail.com,

 ORCID: 0000-0002-1523-4649

² Doç. Dr. Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, İletişim Fakültesi, abahadir.dari@manas.edu.kg; Yalova Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, abdulhakim.dari@yalova.edu.tr,

 ORCID: 0000-0003-3525-5823

Giriş

Osmanlı İmparatorluğu, Birinci Dünya Savaşı'na giren üçüncü İttifak Devleti olmuş ve imparatorluğun savaşa dâhil olmasıyla birlikte savaşta yeni cepheleler açılmıştır. Birinci Dünya Savaşı'nda Alman propagandası, Osmanlı İmparatorluğu'nun savaşa girişini, Alman İmparatorluğu'nun güçlü bir müttefike kavuşması olarak yansıtmıştır. Bu kapsamda Alman propagandası, Osmanlı İmparatorluğu'nun savaşa girişiyle Rusya'nın Kafkas Cephesi'yle, Birleşik Krallık'ın ise Kanal Harekâtı'yla zor duruma düşürüleceğine yönelik algı oluşturmaya çalışmıştır. Buna karşılık savaşın başlarında Rusya'ya karşı Sarıkamış Harekâtı'nın ve Birleşik Krallık'a karşı Birinci Kanal Harekâtı'nın başarısız olması, Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'na yönelik propagandasının olumsuz yönden etkilenmesine zemin hazırlamıştır. 19 Şubat 1915 tarihinde İtilaf Devletleri tarafından başlatılan Çanakkale Savaşı ise Osmanlı İmparatorluğu'nun savaşta var olma sürecine dönuşmüş ve Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'na yönelik propagandasına yeni bir boyut kazandırmıştır.

Sarıkamış Harekâtı ve Birinci Kanal Harekâtı'nın aksine Çanakkale Savaşı sırasında Osmanlı İmparatorluğu'nun art arda elde ettiği zaferler, Alman İmparatorluğu için muazzam propaganda malzemeleri haline gelmiştir. Bu dönemde Alman İmparatorluğu'nun propaganda aracı olarak hizmet eden *Ulk Mizah Dergisi* de Çanakkale Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu'nun elde ettiği zaferleri karikatürlerine taşımış ve Alman kamuoyunda Osmanlı İmparatorluğu'na yönelik çeşitli propaganda mesajları vermiştir. Çalışmada karikatürleri üzerinden *Ulk*'un, Çanakkale Savaşı'na bakışının ve Alman kamuoyuna Osmanlı İmparatorluğu'na yönelik verdiği propaganda mesajlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Nitekim derginin, Çanakkale Savaşı'na yönelik verdiği mesajların ortaya konulması, Birinci Dünya Savaşı'nda Alman propagandasının Çanakkale Savaşı'na bakışını yansıtmaması bakımından önem taşımaktadır. Bu amaçla çalışma kapsamında *Ulk*'un konuya ilişkin karikatürleri, Anlatı Çözümlemesi üzerinden kapsamlı olarak analiz edilmiştir. Çalışmadaki bulgular üzerinden aşağıda yer alan soruların yanıtlanmasına çalışılmıştır:

- *Ulk*'un Çanakkale Savaşı'nı konu alan karikatürlerinde Alman kamuoyunda Osmanlı İmparatorluğu'na ilişkin nasıl bir algı oluşturulmaya çalışılmıştır?

- *Ulk*'un Çanakkale Savaşı'nı konu alan karikatürlerinde İtilaf Devletleri'ne yönelik ne tür mesajlar verilmiştir?

Çalışma, *Ulk Mizah Dergisi* özelinde Alman İmparatorluğu'nun Çanakkale Savaşı'na yönelik propagandasına ışık tutması bakımından önem taşımaktadır. Bu açıdan çalışmanın, Birinci Dünya Savaşı propagandası üzerine çalışan tarih, iletişim ve siyaset bilimi alanındaki araştırmacıların yararlanabileceği bir kaynak olması hedeflenmiştir.

Literatür İncelemesi

Çanakkale Savaşı'na ilişkin propaganda faaliyetlerini inceleyen çeşitli akademik çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmalar içerisinde: Pehlivanlı (1991), Çanakkale Savaşı'nda müttefiklerin propagandasını ve karşı propagandayı; Ulu (2012), Çanakkale Savaşı'nda basın propagandası amaçlı kullanımını; Çiçek (2018), halkla ilişkiler, kamuoyu ve propaganda bağlamında afişleri; Bağcan (2021), Çanakkale Savaşı'nda savaş propagandası bağlamında savaş posterlerini ve Saral (2022), Avusturyalı Kont Alexander Kolowrat'ın Çanakkale Savaşı'nı konu alan propaganda filmini incelemiştir.

Çanakkale Savaşı'nı basındaki sunumu inceleyen de çeşitli akademik çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalarda: Özkaya (1992), Türk ve dünya basınında; Sarıkoyuncu ve Sarıkoyuncu Değerli (2009), Avustralya basınında; Tok ve Ayaz (2016), İngiliz *The Times* Gazetesinde; Gündüz (2020), Amerikan basınında ve Gündüz (2023), İspanyol basınında Çanakkale Savaşı'nı ele almıştır. Bu çalışmaların dışında Türkmen (2015), Çanakkale Savaşı'nda basına yönelik sansür incelemiştir.

Çanakkale Savaşı'nı mizah dergilerinde ele alan akademik çalışmalar ise sınırlı sayıdadır. Bu çalışmalarda: Ögün (2015), *Karagöz Gazetesi*'ndeki ve Müjdeci (2015) ise *Karagöz Gazetesi* ve *Punch Dergisi*'ndeki karikatürlerle Çanakkale Savaşı'nı ele almıştır.

Birinci Dünya Savaşında Alman propagandasına odaklanan ulusal çalışmalarda: Kaşıyüğün ve Çolak (2014) doğrudan Birinci Dünya Savaşı'nda Alman propagandasını, Öksüz ve Köksal (2020) da albüm boyutunda Birinci Dünya Savaşı'nda Alman propagandasını incelemiştir. Sarıtaş (2019) ise Max Freiherr von Oppenheim ve Doğu Haber Ajansı üzerinden Alman İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'ndaki propagandasını ele almıştır.

Literatürde yapılan araştırmada Alman İmparatorluğu'nun doğrudan Çanakkale Savaşı'na yönelik propagandasına odaklanan çalışmaya ulaşılamamıştır. Çalışmada Alman Ulk Mizah Dergisi'nin Çanakkale Savaşı'ndaki karikatürleri üzerinden doğrudan Alman İmparatorluğu'nun Çanakkale Savaşı'na yönelik propagandasının ortaya konulmasına çalışılmıştır. Bu açıdan çalışma ele aldığı konu itibarıyla özgün olma niteliği taşımaktadır.

Kavramsal Çerçeve

18. yüzyılda dağılma dönemine giren Osmanlı İmparatorluğu, 20. yüzyılın başlarına gelindiğinde topraklarının önemli bir kısmını kaybetmiş, 20. yüzyılda da imparatorluğun toprak kayıpları sürmüştür. 5 Ekim 1908 tarihinde Bulgaristan, bağımsızlığını ilan ederek Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrılmış, aynı gün Avusturya-Macaristan İmparatorluğu Bosna-Hersek'i ilhak ettiğini ilan etmiştir. 1911 yılında başlayan Trablusgarp Savaşı ise Osmanlı İmparatorluğu'nun yenilgiyle sonuçlanmıştır. 1912 yılında imzalanan Uşi Antlaşması ile Osmanlı İmparatorluğu, Trablusgarp'ı İtalya'ya terk etmek zorunda kalmıştır. Böylece Osmanlı İmparatorluğu Afrika kıtasındaki son toprağını da kaybetmiştir (Çetin, 2023: 752-753). Bunun yanında On İki Ada da geçici olarak İtalya'ya bırakılmıştır. Trablusgarp ve adaların kaybı, Osmanlı İmparatorluğu açısından ciddi bir güç daralmasına neden olmuştur (Ediz, 2016: 56). Diğer yandan Trablusgarp Savaşı'nın sonlarına doğru Osmanlı İmparatorluğu için büyük bir yıkıma yol açan Balkan Savaşları başlamıştır.

Balkan Savaşları, Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı öncesinde katıldığı son savaş olmuştur. Balkan Savaşları, 1912-1913 yıllarında iki kısımdan meydana gelmiştir (Oran Arslan ve Fidan, 2012: 250). Osmanlı İmparatorluğu, Birinci Balkan Savaşı'nda Bulgaristan, Sırbistan, Yunanistan ve Karadağ'a karşı mücadele etmiştir. Osmanlı İmparatorluğu hem Balkanlar'da hem de Ege Denizi'nde üstünlük kuramamış (Özlü, 2012: 24) ve Birinci Balkan Savaşı sonucunda Osmanlı İmparatorluğu, dört Balkan Devleti'ne karşı ağır yenilgi alarak Midye-Enez Hattı'na kadar çekilmek zorunda kalmıştır. Bununla birlikte İkinci Balkan Savaşı'nda ise kaybettiği toprakların bir kısmını geri almıştır (Görgün, 2022: 194). Neticede Balkan Savaşları, Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkanlardaki egemenliğini büyük ölçüde kaybetmesine yol açmıştır. Bununla birlikte pek çok Müslüman, Balkanlardan Osmanlı İmparatorluğu'na göç etmiş (Serbestoğlu, 2013: 482), bu göçle birlikte de Balkanlardaki Osmanlı tebaasının oranı da önemli ölçüde azalmıştır. Balkan Savaşları'nda aldığı ağır yenilgi, Avrupa kamuoyunda Osmanlı İmparatorluğu'nun imajını olumsuz yönde etkilemiş, imparatorluğa yönelik bir zamanlar egemenliği altında olan Balkan Devletleri'ne karşı bile kendini savunamayacak bir güçte olduğu izlenimini oluşturmuştur.

Osmanlı İmparatorluğu, Alman İmparatorluğu'nun yanında Birinci Dünya Savaşı'na girdiğinde Alman propagandası, Osmanlı İmparatorluğu'nun "hasta adam" olarak bilinen imajını Alman İmparatorluğu'nun çıkarları doğrultusunda değiştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda Ulk, Birinci Dünya Savaşı'na girmesiyle Osmanlı İmparatorluğu'na yönelik olumlu imaj oluşturmak amacıyla önemli bir propaganda işlevi üstlenmiştir.

Yöntem

Birinci Dünya Savaşı sırasında Alman İmparatorluğu'nda Der wahre Jakob, Fliegende Blätter, Kladderatsch ve Lustige Blätter dergileri de yayım hayatında olmuştur. Çalışmada Ulk dergisinde Çanakkale propagandasının etkili bir şekilde ele alınmış olması ve Ulk'un Türkiye'de pek incelenen bir dergi olmaması nedeniyle çalışmada Çanakkale propagandası kapsamında Ulk Dergisi'nin incelenmesine karar verilmiştir.

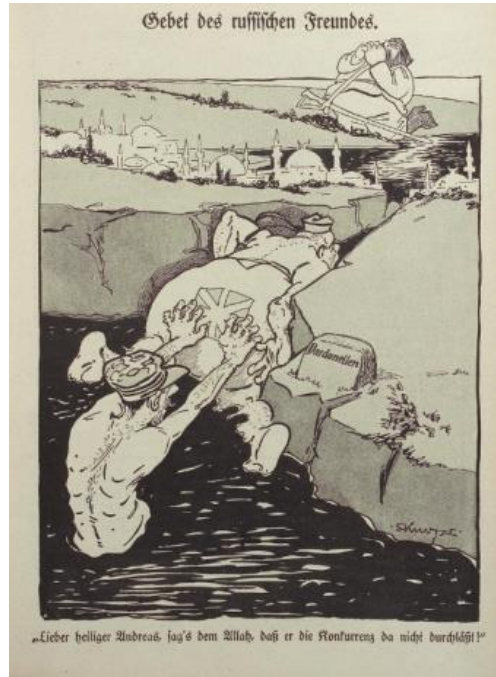
Ulk Dergisi'nin sayılarına Heidelberg Üniversitesi'nin arşivinden ulaşılmıştır (Heidelberg, 1915). Çanakkale Savaşı'nın gerçekleştiği 19 Şubat 1915 – 9 Ocak 1916 tarihleri arasında Ulk'un Çanakkale Savaşı'na konu alan yedi karikatürü çalışma kapsamında incelenmiştir. Çalışmada yedi karikatürdeki görsel ve yazılı göstergelerde verilmek istenen propaganda mesajlarının detaylı şekilde analiz edilebilmesi için William Labov'un Anlatı Çözümlemesi kullanılmıştır. Göstergelerin kapsamlı olarak açıklanmasının dışında göstergeler üzerinden meydana gelen çıkarımları da yansıtmasından dolayı çalışmada Labov'un Anlatı Çözümlemesi'nden yararlanılması tercih edilmiştir. Labov'un Anlatı Çözümlemesi soyutlama, konumlandırma, eyleme geçme, çözüm, düşünüm ve koda olmak üzere altı kısımdan meydana gelmektedir. Anlatı Çözümlemesi içerisinde soyutlama, anlatıdaki amacı; konumlandırma, anlatıdaki bağlamı; eyleme geçme, anlatıdaki odağı; çözüm, nihai açıklamayı; düşünüm temel mesajı ve koda ise anlatıdaki çıkarımı ifade etmektedir. Çalışmada Ulk'un yedi karikatürü, sırasıyla Anlatı Çözümlemesi'nin soyutlama, konumlandırma, eyleme geçme, çözüm, düşünüm ve koda olmak üzere altı boyutu üzerinden incelenmiştir.

Ulk'un Çanakkale Savaşı Konulu Karikatürlerinin Göstergebilimsel Analizi

Çalışmanın bu kısmında Ulk'un Çanakkale Savaşı konulu karikatürleri, Anlatı özümlemesi üzerinden analiz edilmiştir.

Birinci Karikatür

Çalışmada incelenen Ulk'un birinci karikatürü, 12 Mart 1915 tarihinde yayımlanmıştır. Karikatür, "Rus arkadaşının duası" başlığını taşımaktadır. Karikatürün altında "Sevgili kutsal Andreas, Allah'a söyle, rekabete izin vermesin!" yazısı bulunmaktadır. Karikatürde girişinde "Çanakkale Boğazı" yazan bir boğazdan geçmeye çalışan, üstünde Birleşik Krallık bayrağı olan bir kişi ve onu arkasından itmeye çalışan Fransız askeri şapkası giymiş başka bir kişi resmedilmektedir. Boğazın diğer ucunda ise camiler, camilerin arka planında da dua etmekte olan bir kişi yer almaktadır. Karikatür, Çanakkale Savaşı'nda deniz harekâtları sırasında yayımlanmıştır. 19 Şubat 1915 tarihinde deniz harekâtları başlatılarak, İtilaf Devletleri donanması Çanakkale Boğazı'ndan geçme girişiminde bulunmuştur. Karikatürde Birleşik Krallık bayrağından boğazdan içeri girmeye çalışan kişinin Birleşik Krallık'ı, Fransız askeri şapkasından da Birleşik Krallık'ı temsil eden kişiyi iten kişinin de Fransa'yı temsil ettiği anlaşılmaktadır. "Rus arkadaşının duası" yazısından da dua eden kişinin, Rusya'yı temsil ettiği ortaya çıkmaktadır. Karikatürdeki camiler, İstanbul'un metonimi olarak kullanılmaktadır.

Görsel 1. Birinci Karikatür

Soyutlamada karikatürde Birleşik Krallık ve Fransa'nın İstanbul ve Çanakkale Boğazlarını geçerek müttefikleri Rusya'ya yardım etmesi anlatılmaktadır. Konumlandırmada karikatürde İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına yer verilmektedir. Eyleme geçmede karikatürde Rus erkeğin dua etmesi, İngiliz erkeğin boğazdan geçmeye çalışması ve Fransız erkeğin İngiliz erkeği arkasından itmesi konu edilmektedir. Çözümde karikatürde İttifak Devletleri'nin Rusya'ya karşı üstünlük kurmasında Çanakkale Savaşı'nın kazanılmasının önemi vurgulanmaktadır. Düşünümde karikatürde Rusya'nın İtilaf Devletleri'nin yardımına ihtiyaç duyduğu izlenimi oluşturulmaktadır. Kodada karikatürde Çanakkale Savaşı'nın kaybedilmesi durumunda Rusya'nın zor duruma düşeceği anlatılmaktadır. Genel olarak bakıldığında Alman propagandası, Birinci Dünya Savaşı'nın başlarında Alman İmparatorluğu'na karşı Tannenberg Savaşı'nda ağır bir yenilgi alan Rusya'nın Birleşik Krallık ve Fransa'nın yardımına ihtiyaç duyduğu mesajını vermektedir. Karikatürde Çanakkale Savaşı üzerinden doğrudan Rusya'ya odaklanılmış ve Çanakkale Savaşı'nın nedenlerinden biri olan Rusya'ya yardım konusu karikatürde işlenmiştir. Birleşik Krallık ve Fransa'nın Çanakkale Boğazı'nı temsilen dar bir alandan geçmeye çalışmasıyla karikatürde Birleşik Krallık ve Fransa'nın işinin zor olacağı mesajı verilmektedir.

İkinci Karikatür

Çalışmada incelenen Ulk'un ikinci karikatürü, 19 Mart 1915 tarihinde yayımlanmıştır. Karikatürün altında "Çanakkale Tuzağı" yazısı bulunmaktadır. Karikatürde üçlü bir kapan ve kapana doğru yönelen ve altlarında sırasıyla "Fransa, İngiltere ve Rusya" yazan fareler yer almaktadır. Karikatür, Osmanlı İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri'ne karşı kazandığı 18 Mart 1915 tarihindeki zaferden sonra yayımlanmıştır. Karikatürde "Çanakkale Tuzağı" yazısından Çanakkale Boğazı, kapan metaforu olarak yansıtılmış, "Fransa, İngiltere ve Rusya" yazısından da metalepsis bir anlatım kullanılarak üç İtilaf Devleti fareye benzetilmiştir.

Görsel 2. İkinci Karikatür

Soyutlamada karikatürde İtilaf Devletleri'nin Çanakkale Boğazı'na saldırısı anlatılmaktadır. Konumlandırmada karikatürde fare kapanına yer verilmektedir. Eyleme geçmede karikatürde farelerin kapana yönelmesi konu edilmektedir. Çözümde karikatürde Çanakkale Savaşı'nın Osmanlı İmparatorluğu'nun zaferiyle sonuçlanacağına ilişkin tereddüde gerek olmadığı vurgulanmaktadır. Düşünümde karikatürde İtilaf Devletleri'nin Çanakkale Savaşı'nda karşılaşacağı güçlü savunmanın farkında olmadığı izlenimi oluşturulmaktadır. Kodada karikatürde İtilaf Devletleri'nin Çanakkale Savaşı'nda büyük bir tehlikenin içinde olacağı anlatılmaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde karikatürde üç İtilaf Devleti'nin farenin kapana yakalanması gibi Çanakkale'de tuzağa düşeceği mesajı verilmektedir. Alman propagandası, kapan metaforu üzerinden Osmanlı İmparatorluğu'nu Alman kamuoyunda yüceltmekte ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Çanakkale Savaşı'nı kazanacağına yönelik algının güçlenmesine çalışmaktadır.

Üçüncü Karikatür

Çalışmada incelenen Ulk'un üçüncü karikatürü, 30 Nisan 1915 tarihinde yayımlanmıştır. Karikatür, "Ali Baba ve Kırk Haramiler" başlığını taşımaktadır. Karikatürün altında "Müttefikler: Tüh-babal!" yazısı bulunmaktadır. Karikatürde bir boğazın girişinde sırasıyla Rus Donanması, Birleşik Krallık ve Fransa bandıralı üç savaş gemisi ve savaş gemilerinin personelleri yer almaktadır. Boğazın üstünde ise sarığında "Türkiye" yazan, sakallı devasa boyutta bir kişi, boğaza mayınlar atmaktadır. Karikatürde boğazın diğer ucunda cami görseli bulunmaktadır. Karikatür, İtilaf Devletleri'nin deniz harekâtlarındaki yenilgisinden sonra yayımlanmıştır. Karikatürde İtilaf Devletleri'nin Çanakkale Boğazı'na yönelik saldırısıyla Ali Baba ve Kırk Haramiler adlı esere atıfta bulunmaktadır. Sarığında "Türkiye" yazan, sakallı devasa boyutta Ali Baba, Osmanlı İmparatorluğu'nun kişileştirmesi olarak kullanılırken, Rus Donanması, Birleşik Krallık ve Fransa bandıralı üç savaş gemisi üzerinden de üç İtilaf Devleti ise 40 haramilere benzetilmektedir. Karikatürün arkasındaki cami ise İstanbul'un metonimi olarak kullanılmaktadır. Ali Baba'nın Çanakkale Boğazı'na mayınlar atmasıyla Osmanlı İmparatorluğu'nun Çanakkale Savaşı'nda döşediği mayınlar anlatılmaktadır.

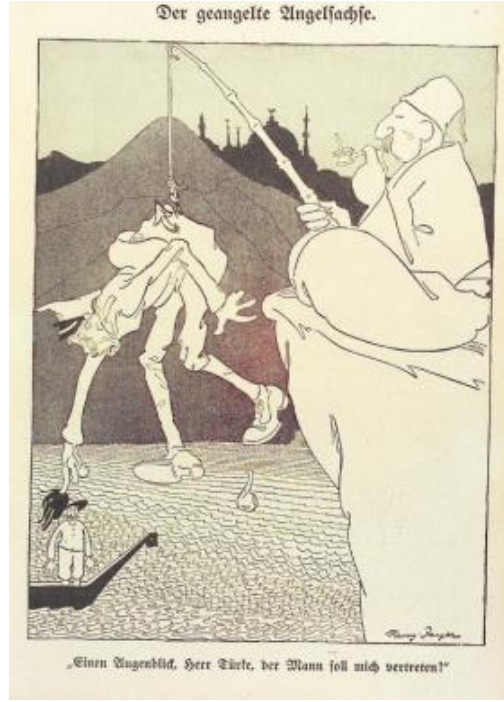

Görsel 3. Üçüncü Karikatür

Soyutlamada karikatürde İtilaf Devletleri'nin Çanakkale Boğazı'ndan geçmeye çalışması ve Osmanlı İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri donanmasına karşı yaptığı savunma anlatılmaktadır. Konumlandırılmada karikatürde Çanakkale Boğazı'na yer verilmektedir. Eyleme geçmede karikatürde Ali Baba'nın Çanakkale Boğazı'na mayın dökmesi konu edilmektedir. Çözümde karikatürde Osmanlı İmparatorluğu'nun Alman İmparatorluğu'nun güçlü bir müttefiki olduğu vurgulanmaktadır. Düşünümde karikatürde İtilaf Devletleri'nin Çanakkale Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu'na karşı çaresiz kaldığı izlenimi oluşturulmaktadır. Kodada karikatürde İtilaf Devletleri'nin Çanakkale Savaşı'nı kazanamayacağı anlatılmaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde Alman propagandası, Osmanlı İmparatorluğu'nu Ali Baba'ya benzeterek olumlu, üç İtilaf Devletini ise haramilere benzeterek olumsuz algı meydana getirmeye çalışmaktadır. Çanakkale Savaşı sırasında Osmanlı İmparatorluğu'nun döşediği mayınlar, İtilaf Devletleri'ne ait bazı gemilerin batmasına ya da hasar almasına yol açmış ve Türk topçuların isabetli atışlarıyla birlikte İtilaf Devletleri donanması ağır kayıp vermiştir. Karikatürde İtilaf Devletleri'nin Çanakkale Savaşı'ndaki deniz harekâtlarındaki yenilgisine odaklanılarak, hem Osmanlı İmparatorluğu'nun kamuoyundaki itibarı güçlendirilmekte hem de İtilaf Devletleri'nin başarısızlığı ön plana çıkarılmaktadır.

Dördüncü Karikatür

Çalışmada incelenen Ulk'un dördüncü karikatürü, 9 Temmuz 1915 tarihinde yayımlanmıştır. Karikatür, "Yakalanan Anglo-Sakson" başlığını taşımaktadır. Karikatürün altında "Bir dakika Bay Türk, bırakın bu adam beni temsil etsin!" yazısı bulunmaktadır. Karikatürde bir tepenin üstünde fesli bir kişi bir eliyle olta tutmakta, diğer eliyle sigara içmektedir. Fesli kişinin oltasının kancasında İngiliz askeri üniforması giymiş, piposunu düşürmüş, üzgün bir kişi bulunmaktadır. Fesli kişinin bulunduğu tepenin aşağısında deniz ve denizde bir kayık yer almaktadır. Kayıkta da İtalyan askeri şapkası giymiş, tedirgin bir kişi bulunmaktadır. Karikatürün arka planında bir tepe, tepenin arkasında da cami silüeti yer almaktadır. Karikatür, İtilaf Devletleri'nin Çanakkale Savaşı'nda kara harekâtlarına giriştiği bir dönemde yayımlanmıştır. Deniz harekâtlarındaki başarısızlıktan sonra karadan Çanakkale Boğazı'nı denetim altına almaya çalışan İtilaf Devletleri, giriştikleri saldırılara karşılık boğazda üstünlük kuramamıştır. Diğer yandan karikatür, İtalya'nın 23 Mayıs 1915 tarihinde İtilaf Devletleri'nin yanında Birinci Dünya Savaşı'na katılmasından sonra yayımlanmıştır. Karikatürde fesli, sigara içen erkek Osmanlı İmparatorluğu'nu, İngiliz askeri üniforması içerisindeki kişi Birleşik Krallık'ı, İtalyan askeri şapkası giyen kişi ise İtalya'yı temsil etmektedir. Karikatürün arka planındaki cami silüeti ise İstanbul'un metonimi olarak kullanılmaktadır.

Görsel 4. Dördüncü Karikatür

Soyutlamada karikatürde Birleşik Krallık'ın Çanakkale Savaşı'nda başarılığın olmadığını anlatılmaktadır. Konumlandırmada karikatürde Çanakkale Boğazı'na yer verilmektedir. Eyleme geçmede karikatürde Türkün, İngilizleri oltasındaki kancayla yakalaması konu edilmektedir. Çözümde karikatürde Osmanlı İmparatorluğu'nun İtalya'yı da yenebilecek bir güce sahip olduğu vurgulanmaktadır. Düşünümde karikatürde Birleşik Krallık'ın İtilaf Devletleri'ne yeni katılan İtalya'yı Çanakkale Savaşı'nın içine çekmeye çalıştığı izlenimi oluşturulmaktadır. Kodada karikatürde İtilaf Devletleri'nin Çanakkale Savaşı'nın kaybedeceği anlatılmaktadır. Birinci Dünya Savaşı'nın başlarından itibaren ülke sayısı bakımından sayısal üstünlük İtilaf Devletleri'nde olmuştur. Bununla birlikte önceden İttifak Devletleri içerisinde yer alan İtalya'nın 23 Mayıs 1915 tarihinde İtilaf Devletleri'nin safına katılmasıyla İttifak Devletleri'nin savaştığı cephe sayısı artmıştır. Karikatürde Alman propagandası, Çanakkale Savaşı üzerinden Birleşik Krallık-İtalya arasındaki ittifakı hedef almaktadır. Birleşik Krallık'ın Osmanlı İmparatorluğu'na karşı yenilgiye uğradığı Çanakkale Savaşı'na İtalya'yı da çekmeye çalıştığı ileri sürülerek, Birleşik Krallık'ın savaşın yükünü İtalya'ya kaydırmaya çalıştığı mesajı verilmektedir. Bu şekilde İtalya'nın Birleşik Krallık gibi yenilgiye uğramış bir ülkeyle ittifaka girdiğine ve tehlikenin içine çekildiğine yönelik propaganda yapılmaktadır.

Beşinci Karikatür

Çalışmada incelenen Ulk'un beşinci karikatürü, 3 Eylül 1915 tarihinde yayımlanmıştır. Karikatür, "Türk avcılık kupaları" başlığını taşımaktadır. Karikatürün altında "Üçüncü kurban: İşte buradayım, ölümsüzleştirilmek için!" yazısı bulunmaktadır. Karikatürde üstünde hilal ve yıldız bulunan, kapısı örtülü bir kale, üstünde "Çanakkale Boğazı" yazan bir kale kapısı ve kalenin kapısına asılı üstünde "İngiltere" yazılı şapka giymiş bir aslan ve üstünde "RF³" yazılı şapka giymiş bir horoz resmedilmektedir. Kapının önünde ise başındaki şapkada "İtalya" yazan bir maymun bulunmaktadır. Karikatür, Osmanlı İmparatorluğu'nun Çanakkale Savaşı'nın kara harekâtları sırasında İtilaf Devletleri'ne karşı art arda zaferler elde ettiği bir dönemde yayımlanmıştır. Karikatürde üstünde hilal ve yıldız olan ve Çanakkale Boğazı yazan kale Osmanlı İmparatorluğu'nun Çanakkale'deki savunma istihkâmlarının metonimi olarak kullanılmaktadır. Kalenin kapısına asılı olan ve üstünde "İngiltere" yazılı şapka giyen aslan, Birleşik Krallık'ı, üstünde "RF" yazılı şapka giyen horoz Fransa'yı ve şapkasında "İtalya" yazan maymun ise İtalya'yı temsil etmektedir.

³RF harfleri, Fransa Cumhuriyeti'ni (République Française) temsil etmektedir. Çanakkale Savaşı'nın olduğu dönemde Fransa'da Üçüncü Fransa Cumhuriyeti hâkimdir.

Görsel 5. Beşinci Karikatür

Soyutlamada karikatürde Birleşik Krallık ve Fransa'nın Çanakkale Savaşı'nda aldığı yenilgiyi ve İtalya'nın savaşa dâhil olması durumu anlatılmaktadır. Konumlandırmada karikatürde Çanakkale'ye yer verilmektedir. Eyleme geçmede karikatürde aslan ve horozun kale kapısına asılması konu edilmektedir. Çözümde karikatürde Osmanlı İmparatorluğu'nun savaştaki gücüne vurgu yapılmaktadır. Düşünümde karikatürde Birleşik Krallık ve Fransa gibi İtalya'nın da Çanakkale Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu'na karşı üstün gelebilecek güce sahip olmadığına ilişkin izlenim oluşturulmaktadır. Kodada karikatürde Birleşik Krallık ve Fransa'nın Çanakkale Savaşı'nda aldığı yenilgiyi Çanakkale Savaşı'na dâhil olması durumunda İtalya'nın da alacağı anlatılmaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde karikatürde "Türk avcılık kupaları" açıklamasıyla Çanakkale Savaşı'nda Birleşik Krallık ve Fransa'nın Osmanlı İmparatorluğu'na karşı aldığı yenilgi ön plana çıkarılmaktadır. Alman propagandası karikatürde Osmanlı İmparatorluğu'nun gücüne vurgu yaparak Alman kamuoyunda İtalya'nın savaşa dâhil olmasının, İttifak Devletleri'nin zaferini etkilemeyeceği algısı oluşturmaya çalışmaktadır.

Altıncı Karikatür

Çalışmada incelenen Ulk'un altıncı karikatürü, 29 Ekim 1915 tarihinde yayımlanmıştır. Karikatür, "Çanakkale Boğazı'na veda" başlığını taşımaktadır. Karikatürün altında "-Burada 150.000 adam bırakıyoruz! -Evet, evet, ölüleri kastettiğini biliyorum!" şeklinde bir diyalog bulunmaktadır. Karikatürde ağzında pipo, yüzünde yara bandı olan İngiliz askeri üniforması içerisinde bir kişinin ve düşünceli şekilde iki elini cebine koymuş Fransız askeri üniforması içerisinde başka bir kişinin birlikte yürüdüğü resmedilmektedir. Karikatür, 14 Ekim 1915 tarihinde Bulgaristan'ın İttifak Devletleri'nin yanında savaşa girmesinden sonra yayımlanmıştır. Bulgaristan'ın savaşa girmesi, Alman İmparatorluğu ile Osmanlı İmparatorluğu'nun kara yoluyla birbirine bağlanmasını sağlamış, bu şekilde demir yoluyla İttifak Devletleri'nin Osmanlı İmparatorluğu'na yardım gönderme imkânı olmuştur. Karikatürde İngiliz askeri üniforması içerisinde kişi, Birleşik Krallık'ı ve Fransız askeri üniforması içerisindeki kişi ise Fransa'yı temsil etmektedir. Birleşik Krallık'ı temsil eden kişinin başında yara bandı olması üzerinden Birleşik Krallık'ın Çanakkale Savaşı'ndaki yenilgisi anlatılmaktadır.

Görsel 6.Altıncı Karikatür

Soyutlamada karikatürde Birleşik Krallık ve Fransa'nın Çanakkale Savaşı'ndaki yenilgisi anlatılmaktadır. Konumlandırmada karikatürde Çanakkale'ye yer verilmektedir. Eyleme geçmede karikatürde yaralı bir İngiliz ve düşünceli bir Fransız'ın yürümesi konu edilmektedir. Çözümde karikatürde Çanakkale Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu'na yenilen Birleşik Krallık ve Fransa'nın başarısız ülkeler olduğu vurgulanmaktadır. Düşünümde karikatürde Birleşik Krallık ve Fransa'nın Çanakkale Savaşı'ndan dolayı moralinin bozuk olduğu izlenimi oluşturulmaktadır. Kodada karikatürde Birinci Dünya Savaşı'nda Birleşik Krallık ve Fransa'nın İttifak Devletleri'ne karşı üstünlük kuramayacağı anlatılmaktadır. Genel olarak bakıldığında karikatürde Alman propagandası, Çanakkale Savaşı'nda Birleşik Krallık ve Fransa'nın yenilgisini vurgulayarak Alman kamuoyunda İttifak Devletleri'nin savaşı kazanacağına yönelik inancı güçlendirmeye çalışmaktadır.

Yedinci Karikatür

Çalışmada incelenen Ulk'un yedinci karikatürü, 31 Aralık 1915 tarihinde yayımlanmıştır. Karikatür, "Gelibolu savaşının sonu" başlığını taşımaktadır. Karikatürün altında "Hey sen, bize bir daha bak ki, bizi Balkanlarda tanıyasın!" yazısı bulunmaktadır. Karikatürde deniz kenarında bir tepenin üstünde fesli ve asker üniforması içerisinde bir kişi ve Alman deniz piyadesi üniforması içerisinde diğer bir kişi resmedilmektedir. Denizde ise üstünde "İngiltere" yazan bir kişi yüzmektedir. Karikatürde fesli kişi sağ elini havaya kaldırırken, Alman deniz piyadesi üniforması içerisindeki kişi ise iki elini ağzına götürmektedir. Karikatür, İttifak Devletleri'nin Çanakkale Savaşı'ndaki ağır yenilgilerinden sonra Çanakkale Boğazı'ndan tahliye olmaya başladıkları dönemde yayımlanmıştır. Karikatürde fesli ve asker üniforması içerisindeki kişi Osmanlı İmparatorluğu'nu, Alman deniz piyadesi üniforması içerisindeki kişi Alman İmparatorluğu'nu ve üstünde "İngiltere" yazan kişi Birleşik Krallık'ı temsil etmektedir. Birleşik Krallık'ı temsil eden kişinin yüzmesi üzerinden Birleşik Krallık'ın Çanakkale Boğazı'nı terk etmesi konu edilmektedir.

Görsel 7.Yedinci Karikatür

Soyutlamada karikatürde Birleşik Krallık'ın Çanakkale Savaşı'ndaki yenilgisinin ardından Çanakkale Boğazı'ndaki tahliyesi anlatılmaktadır. Konumlandırmada karikatürde Çanakkale Boğazı'na yer verilmektedir. Eyleme geçmede karikatürde İngilizin yüzmesi konu edilmektedir. Çözümde karikatürde Birleşik Krallık'ın Birinci Dünya Savaşı'nı kazanabilecek güce sahip olmadığı vurgulanmaktadır. Düşünümde karikatürde İttifak Devletleri'nin Balkanlardan gelebilecek bir saldırıya karşı hazırlıklı olduğu izlenimi oluşturulmaktadır. Kodada karikatürde İtilaf Devletleri'nin Balkanlara yönelik olası bir saldırısının Çanakkale Savaşı'nda olduğu gibi yenilgiyle sonuçlanacağı anlatılmaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde karikatürde Alman propagandası, Çanakkale Savaşı'ndaki yenilgisinin ardından tahliye süreciyle Birleşik Krallık'ın Osmanlı İmparatorluğu'na karşı tutunamadığı mesajını vermektedir. Böylece karikatür üzerinden dönemin önde gelen güçlerinden biri olan Birleşik Krallık'ın İttifak Devletleri'ne karşı çaresiz kaldığına yönelik algı meydana getirilmektedir. Diğer yandan karikatürde Türk ve Alman askerlerinin birlikte resmedilmesiyle Çanakkale Savaşı'nın Osmanlı İmparatorluğu gibi Alman İmparatorluğu için de bir zafer olduğu anlatılmaktadır. Karikatürde Balkanlara yönelik yapılan açıklama üzerinden İttifak Devletleri'nin Birleşik Krallık'a karşı kararlılıkla mücadelesini sürdüreceği mesajı verilmektedir.

Sonuç

Osmanlı İmparatorluğu, Birinci Dünya Savaşı öncesinde meydana gelen Balkan Savaşları'nda dört Balkan Devleti'ne (Yunanistan, Bulgaristan, Sırbistan ve Karadağ) karşı ağır bir yenilgi almış ve Trakya'daki topraklarının dışında Avrupa kıtasındaki topraklarının önemli bir bölümünü kaybetmiştir. Balkan Savaşları döneminde Osmanlı İmparatorluğu'nu konu alan karikatürde imparatorluk, güçsüz, zayıf ve paylaşılan bir ülke imajıyla sunulmuştur. Buna karşı Çanakkale Savaşı, Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'nda gerek İtilaf Devletleri gerekse İttifak Devletleri nezdinde itibarını arttırmasında önemli bir rol oynamıştır. Çanakkale Savaşı üzerinden Alman İmparatorluğu, "hasta adam" olarak anılan Osmanlı İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri'ne başarıyla karşı koyabilen bir ülke haline geldiğine yönelik propagandaya girişmiştir. Çalışma kapsamında incelenen Ulk Mizah Dergisi'nin de Birinci Dünya Savaşı'ndaki Alman propagandasıyla doğru orantılı olarak hareket ettiği ve Çanakkale Savaşı üzerinden Alman kamuoyunda Osmanlı İmparatorluğu'na yönelik olumlu bir imaj çizdiği tespit edilmiştir. Karikatürlerde Çanakkale Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu'nun Çanakkale Boğazı'nı başarılı bir şekilde savunarak İtilaf Devletleri'ni ağır bir yenilgiye uğrattığı anlatılmıştır. Karikatürler üzerinden Osmanlı İmparatorluğu'nun "hasta adam" imajının ortadan kaldırılarak, Osmanlı İmparatorluğu'na yönelik Birinci Dünya Savaşı'nda Alman İmparatorluğu'nun cephelerdeki ağırlığını hafifleten güçlü ve başarılı bir ülke imajı çizilmeye çalışılmıştır.

Çalışmada Ulk'un ele alınan karikatürlerinde Alman kamuoyuna İtilaf Devletleri'nin Çanakkale Savaşı'nda başarısızları üzerinden Birleşik Krallık ve Fransa'nın Osmanlı İmparatorluğu'na karşı çaresiz kaldığı mesajı verilmiştir. Diğer yandan Çanakkale Savaşı sırasında Birinci Dünya Savaşı'na İtilaf Devletleri yanında katılan İtalya'nın da Birleşik Krallık ve Fransa'nın akıbetine maruz kalacağına ilişkin propaganda yapılmıştır. Bu şekilde Çanakkale Savaşı'nda elde edilen zaferin gölgesinde İtalya'nın savaşa katılması kamuoyunda önemsizleştirilmeye çalışılmıştır. Karikatürler üzerinden İtilaf Devletleri'ne savaş kazanamayacaklarına ve İttifak Devletleri'nin kendilerine karşı kararlılıkla mücadele edeceğine yönelik mesajlar verilmiştir.

Birinci Dünya Savaşı'nın başlarında Alman İmparatorluğu, İtilaf Devletleri'ne karşı Batı Cephesi'nde önemli bir ilerleme kaydetmiş, buna karşılık daha sonraki süreçte her iki taraf içinde savaş cephelerinde kilitlenmiştir. Savaşın kilitlenmesi ve Alman İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri'ne karşı büyük zaferler elde edememesi, Alman propagandası açısından Çanakkale Savaşı'nı önemli hale getirmiştir. Nitekim Çanakkale Savaşı Alman kamuoyuna Birleşik Krallık ve Fransa'nın yenilebileceğini göstermiş ve savaşın kazanılma umudunun artmasında önemli rol oynamıştır. Bu kapsamda Ulk'un Çanakkale Savaşı'yla ilgili karikatürlerinin hem Alman kamuoyunun savaşa ilişkin moral bulmasına hem de Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'nun müttefik olarak seçme kararının meşrulaştırılmasına hizmet ettiği söylenebilir.

Çalışmada Birinci Dünya Savaşı'nda Alman mizahının Çanakkale Savaşı'na yönelik propagandası Ulk Mizah Dergisi özelinde incelenmiştir. Buna karşı gelecek çalışmaların, Alman Kladderadatsch ve Lustige Blätter mizah dergilerinin Çanakkale Savaşı'na yönelik propagandasını ele almasının konunun daha kapsamlı ortaya konulmasını sağlayacağı söylenebilir.

Etik Beyan

"Birinci Dünya Savaşı'nda Alman Ulk Mizah Dergisi'nde Çanakkale Savaşı Propagandası" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Yazarların çalışmadaki katkı oranları eşittir.

Çatışma Beyanı

Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

Kaynakça

- Bağcan, S. (2021). Savaş propagandasını anlamaya çalışmak: Çanakkale Savaşı'nda Anzaklar ve savaş posterleri. *Akademik Hassasiyetler*, 8(15), 233-268.
- Çetin, V. (2023). The New York Times gazetesi haberlerinde Trablusgarp Savaşı yansımaları. *Adyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (44), 726-758.
- Çiçek, M. (2018). Çanakkale cephesine düşman askeri nasıl geldi? Halkla ilişkiler, kamuoyu ve propaganda ekseninde savaş afişlerinin analizi. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 80-94.
- Ediz, İ. (2016). İtalya'nın Oniki Ada'yı işgali ve Güney Arnavutluk sorunu (1912-1918). *Akademik İncelemeler Dergisi*, 11(1), 35-59.
- Görgün, H. (2022). Balkan Savaşları döneminde Hindistan Müslümanlarının faaliyetleri. *Şarkiyat Mecmuası*, (41), 181-196.
- Gündüz, M. (2020). Çanakkale Savaşlarının Amerikan basınındaki yansımaları. *Osmanlı Medeniyeti Araştırmaları Dergisi*, 6(11), 151-169.
- Gündüz, M. (2023). İspanyol basınında Çanakkale Savaşları. *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, (43), 43-78.
- Heidelberg (1915). Ulk'un Çanakkale Savaşı konulu karikatürleri. 29 Nisan 2024 tarihinde <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/ulk1915>, adresinden alındı
- Kaşıyüğun, A., & Çolak, M. (2014). avaş ve propaganda: Birinci Dünya Savaşı'nda Alman propagandası. *History Studies International Journal of History*, 6(5), 157-176.
- Müjdecı, M. (2015). Karagöz Gazetesi ve Punch Dergisindeki karikatürlerde Çanakkale muharebeleri. *TYB Akademi Dil Edebiyat ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(14), 201-234.
- Oran Arslan, N., & Fidan, F. (2012). Balkan Savaşları sonrasında Yunanistan'da kalan Türk esirler meselesi. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 12(2), 249-264.
- Öğün, T. (2015). Karagöz gazetesi örneğinde Osmanlı mizahında ve karikatüründe Çanakkale deniz savaşları. *Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığı*, 13(18), 563-592.
- Öksüz, H., & Köksal, A. (2020). Birinci Dünya Savaşı'nda Alman propaganda albümlerine bir örnek: "Album De La Grande Guerre". *History Studies International Journal of History*, 12(6), 3183-3198.

- Özkaya, Y. (1992). Türk ve dünya basınında Çanakkale Savaşları. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 12(34), 295-313.
- Özlu, H. (2012). Arşiv belgeleri ışığında Balkan Savaşları'nda Ege Adaları'nın işgali süreci. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 12(25), 9-32.
- Pehlivanlı, H. (1991). Çanakkale Muharebeleri sırasında müttefiklerin propagandası ve karşı propaganda. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 7(21), 535-552.
- Saral, E. (2022). Avusturyalı sinemacı Kont Alexander Kolowrat ve Çanakkale cephesi'nde çektiği propaganda filmi: "Die Letzten Tage Der Entente auf Gallipoli (İtilaf'ın Gelibolu'daki Son Günleri)". *Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 239-260.
- Sarıkoynucu, A., & Sarıkoynucu Değerli, E. (2009). Avustralya basınında Çanakkale muharebeleri. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 25(73), 39-62.
- Sarıtaş, İ. (2019). Alman İmparatorluğu'nun Türk dünyasına yönelik propaganda faaliyetleri: Arkeolog Max Freiherr von Oppenheim ve Doğu Haber Ajansı. *Bilig*, (91), 113-135.
- Serbestoğlu, İ. (2013). Balkan savaşları ve tabiiyet sorunu. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 28(2), 471-486.
- Tok, A., & Ayaz, H. (2016). Çanakkale Kara Muharebelerinin İngiliz "The Times" Gazetesi'ne yansımaları. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 16(32), 189-204.
- Türkmen, İ. (2015). Çanakkale Muharebeleri sırasında basına yönelik sansür uygulamalarına dair bir değerlendirme. *21. Yüzyılda Eğitim Ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(10), 71-90.
- Ulk (1915a). "Birinci Karikatür", 29 Nisan 2024 tarihinde <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/ulk1915/0083/image,info>, Erişim Tarihi: 29.04.2024.
- Ulk (1915b). "İkinci Karikatür", <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/ulk1915/0089/image,info>, Erişim Tarihi: 29.04.2024.
- Ulk (1915c). "Üçüncü Karikatür", 29 Nisan 2024 tarihinde https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/ulk1915/0139/image,info#col_thumbs, adresinden alındı
- Ulk (1915d). "Dördüncü Karikatür", 29 Nisan 2024 tarihinde https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/ulk1915/0219/image,info#col_thumbs, adresinden alındı
- Ulk (1915e). "Beşinci Karikatür", 29 Nisan 2024 tarihinde https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/ulk1915/0285/image,info#col_thumbs, adresinden alındı
- Ulk (1915f). "Altıncı Karikatür", 29 Nisan 2024 tarihinde https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/ulk1915/0347/image,info#col_thumbs, adresinden alındı
- Ulk (1915g). "Yedinci Karikatür", 29 Nisan 2024 tarihinde https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/ulk1915/0419/image,info#col_thumbs, adresinden alındı
- Ulu, C. (2012). Çanakkale Muharebeleri sırasında basın propagandası olarak kullanılması: Harp Mecmuası örneği. *Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığ*, 10(12), 61-83.

EXTENDED ABSTRACT

The Ottoman Empire became the third Allied Power to enter the First World War, and with the empire's involvement in the war, new fronts were opened in the war. German propaganda in the First World War reflected the Ottoman Empire's entry into the war as the German Empire gaining a powerful ally. In this context, German propaganda sought to form the perception that, with the Ottoman Empire entering the war, Russia would be put in a difficult situation with the Caucasus Front and the United Kingdom would be put in a difficult situation with the Channel Operation. On the other hand, the failure of the Sarıkamış Operation against Russia and the First Channel Operation against the United Kingdom at the beginning of the war paved the way for the German Empire's propaganda regarding the Ottoman Empire to be negatively affected. The Battle of Gallipoli, which was initiated by the Allied Powers on February 19, 1915, turned into a process of the Ottoman Empire's presence in the war and added a new dimension to the German Empire's propaganda regarding the Ottoman Empire. Unlike the Sarıkamış Operation and the First Channel Operation, the successive victories of the Ottoman Empire during the Gallipoli War became tremendous propaganda materials for the German Empire. Ulk Humor Magazine, which served as the propaganda tool of the German Empire during this period, also carried the victories of the Ottoman Empire in the Gallipoli War into its cartoons and gave various propaganda messages towards the Ottoman Empire to the German public opinion. The study aimed to determine Ulk's view of the Gallipoli War and the propaganda messages the magazine gave to the German public opinion about the Ottoman Empire through its cartoons. As a matter of fact, revealing the messages given by the magazine regarding the Battle of Gallipoli is important in terms of reflecting the view of German propaganda on the Battle of Gallipoli in the First World War. For this purpose, within the scope of the study, Ulk's cartoons on the subject were analyzed comprehensively through Narrative Analysis. The following questions were sought to be answered based on the findings of the study: - What kind of a perception of the Ottoman Empire was sought to be formed in the German public opinion in Ulk's cartoons about the Gallipoli War? - What kind of messages were given towards the Allied Powers in Ulk's cartoons about the Battle of Gallipoli? The study is important in terms of shedding light on the German Empire's propaganda regarding the Gallipoli War, specifically in Ulk

Humor Magazine. In this respect, the study was aimed to be a resource that researchers in the fields of history, communication and political science who study the propaganda of the First World War can benefit from. Seven of Ulk's cartoons about the Gallipoli War between 19 February 1915 and 9 January 1916, when the Gallipoli War took place, were examined within the scope of the study. In the study, William Labov's Narrative Analysis was used to analyze in detail the propaganda messages intended to be given in the visual and written indicators in the seven cartoons. In addition to explaining the indicators comprehensively, it was preferred to use Labov's Narrative Analysis in the study because it also reflects the inferences made through the indicators. The Ottoman Empire suffered a heavy defeat against the four Balkan States (Greece, Bulgaria, Serbia and Montenegro) in the Balkan Wars that took place before the First World War and lost a significant part of its territory on the European continent, apart from its lands in Thrace. In the cartoon about the Ottoman Empire during the Balkan Wars, the empire was presented with the image of a powerless, weak and shared country. On the other hand, the Battle of Gallipoli played an important role in increasing the reputation of the Ottoman Empire in the eyes of both the Allied Powers and the Central Powers in the First World War. Through the Battle of Gallipoli, the German Empire embarked on propaganda that the Ottoman Empire, known as the "sick man", had become a country that could successfully resist the Allied Powers. It was determined that Ulk Humor Magazine, which was examined within the scope of the study, acted in direct proportion to the German propaganda in the First World War and painted a positive image of the Ottoman Empire in the German public opinion through the Gallipoli War. In the cartoons, it was told that in the Battle of Gallipoli, the Ottoman Empire successfully defended the Dardanelles and inflicted a heavy defeat on the Allied Powers. Through cartoons, an attempt was made to eliminate the "sick man" image of the Ottoman Empire and to portray the image of the Ottoman Empire as a strong and successful country that alleviated the weight of the German Empire on the fronts in the First World War.